

Тема 6. Облік розрахунків і звітність за іншими загальнодержавними податками і зборами

6.1. Порядок обчислення, обліку і звітності з акцизного податку

6.2. Платники, порядок справляння та сплати державного мита

6.3. Платники, порядок обчислення, обліку і звітності з екологічного податку

6.4. Сутність, склад, порядок подання декларації і строки сплати рентної плати

6.1. Порядок обчислення, обліку і звітності з акцизного податку (РОЗДІЛ VI ПКУ)

Акцизний податок - це непрямий податок на споживання підакцизних товарів (продукції), що включається до ціни таких товарів (продукції).

До підакцизних товарів належать:

- спирт етиловий та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої, пиво (крім квасу «живого» бродіння);
- пальне, у тому числі товари, що використовуються як пальне для заправлення транспортних засобів

Підакцизні товари:

- автомобілі легкові, кузови до них, причепа та напівпричепа, мотоцикли, транспортні засоби, призначені для перевезення 10 осіб і більше, транспортні засоби для перевезення вантажів;
- тютюнові вироби, тютюн та промислові замітники тютюну;
- електрична енергія.

Платниками податку є:

- Особа, постійне представництво, які виробляють підакцизні товари на митній території України, у тому числі з давальницької сировини.
- Особа — суб'єкт господарювання, постійне представництво, які ввозять підакцизні товари на митну територію України.
- Фізична особа — резидент або нерезидент, яка ввозить підакцизні товари на митну територію України в обсягах, що підлягають оподаткуванню, відповідно до митного законодавства.

Платники податку:

- Особа, на яку покладається дотримання вимог митних режимів, що передбачають звільнення від оподаткування, у разі порушення таких вимог.
- Особа — суб'єкт господарювання роздрібної торгівлі, яка здійснює реалізацію підакцизних товарів.
- Особа — власник ввезеного на митну територію України вантажного транспортного засобу, що переобладнується у легковий автомобіль, з якого справляється акцизний податок.

Платники податку:

- Особа (у тому числі юридична особа, що веде облік результатів діяльності за договором про спільну діяльність без створення юридичної особи), постійне представництво, які реалізують пальне або спирт етиловий.
- Замовники, за дорученням яких виробляються підакцизні товари (продукція) з давальницької сировини, сплачують податок виробнику.

Реєстрація платника податку

Реєстрація платника податку здійснюється на підставі подання особою не пізніше ніж за три робочі дні до початку здійснення реалізації пального або спирту етилового заяви, форма якої затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, веде реєстр платників акцизного податку з реалізації пального або спирту етилового, в якому міститься інформація про осіб, зареєстрованих платниками акцизного податку.

Об'єкти оподаткування

Об'єктами оподаткування є операції з:

- реалізації вироблених в Україні підакцизних товарів
- ввезення підакцизних товарів на митну територію України
- реалізації конфіскованих підакцизних товарів, підакцизних товарів, визнаних безхазяйними, підакцизних товарів, за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та підакцизних товарів, що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави;

Об'єкти оподаткування:

- обсяги та вартість втрачених підакцизних товарів (продукції), що перевищують встановлені норми втрат з урахуванням пункту 214.6 статті 214 цього Кодексу
- реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів
- переобладнання ввезеного на митну територію України транспортного засобу у підакцизний легковий автомобіль;

Операції з підакцизними товарами, які не підлягають оподаткуванню:

- вивезення підакцизних товарів платником податку за межі митної території України.
- ввезення на митну територію України раніше експортованих підакцизних товарів, у яких виявлено недоліки, що перешкоджають реалізації цих товарів на митній території країни імпортера, для їх повернення експортеру.
- реалізації електричної енергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками або з відновлюваних джерел енергії.

Операції з підакцизними товарами, які звільняються від оподаткування:

- реалізації легкових автомобілів для осіб з інвалідністю, у тому числі дітей з інвалідністю, оплата вартості яких здійснюється за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, коштів фондів загальнообов'язкового державного страхування, а також легкових автомобілів спеціального призначення (швидка медична допомога та для потреб центральних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах цивільного захисту, рятувальної справи, пожежної і техногенної безпеки), оплата вартості яких здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів

Звільняються від оподаткування операції з:

- ввезення підакцизних товарів на митну територію України, призначених для офіційного користування дипломатичними представництвами іноземних держав, консульськими установами іноземних держав та для особистого використання членами дипломатичних представництв іноземних держав, консульських установ іноземних держав виходячи з принципу взаємності стосовно кожної окремої держави.

Звільняються від оподаткування операції з:

- ввезення підакцизних товарів з-за меж митної території України на митну територію України, якщо при цьому згідно із законом не справляється податок на додану вартість у зв'язку з розміщенням товарів у митних режимах: реімпорту, транзиту, тимчасового ввезення, митного складу, вільної митної зони, безмитної торгівлі, переробки на митній території, знищення або руйнування, відмови на користь держави.

Звільняються від оподаткування операції з:

- безоплатної передачі для знищення підакцизних товарів, конфіскованих за рішенням суду та таких, що перейшли у власність держави внаслідок відмови власника, якщо вони не підлягають реалізації в установленому законодавством порядку;

Звільняються від оподаткування операції з

- реалізації або передачі в межах одного підприємства підакцизних товарів, вироблених на митній території України, що використовуються як сировина для виробництва підакцизних товарів
- ввезення на митну територію України підакцизних товарів, що використовуються як сировина для виробництва підакцизних товарів, за умови подальшого виготовлення з такої сировини інших підакцизних товарів, які реалізуються на митній території України або на експорт

Звільняються від оподаткування операції з

- ввезення фізичними особами на митну територію України підакцизних товарів в обсягах, що не перевищують норм безмитного ввезення, встановлених Митним кодексом України
- реалізації безпосередньо вітчизняними виробниками алкогольних напоїв і тютюнових виробів магазинам безмитної торгівлі.

Звільняються від оподаткування операції з

- ввезення на митну територію України підакцизних товарів (крім алкогольних напоїв і тютюнових виробів) як міжнародної технічної допомоги, яка надається відповідно до міжнародних договорів України
- реалізації скрапленого газу на спеціалізованих аукціонах для потреб населення у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України

Звільняються від оподаткування операції з

- реалізація відходів тютюнової сировини за умови документального підтвердження їх утворення та подальшого знищення або утилізації
- ввезення на митну територію України та реалізація на митній території України кузовів до автомобілів легкових, за умови подальшого виготовлення з них автомобілів

Дата виникнення податкових зобов'язань

- Датою виникнення податкових зобов'язань щодо підакцизних товарів (продукції), вироблених на митній території України, є дата їх реалізації особою, яка їх виробляє
- Датою виникнення податкового зобов'язання щодо зіпсованого, знищеного, втраченого підакцизного товару (продукції) є дата складання відповідного акта

Виникнення податкових зобов'язань:

- Датою виникнення податкових зобов'язань у разі ввезення підакцизних товарів на митну територію України є дата подання контролюючому органу митної декларації для митного оформлення або дата нарахування такого податкового зобов'язання митним органом у визначених законодавством випадках
- При передачі підакцизних товарів, вироблених з давальницької сировини, датою виникнення податкових зобов'язань є дата їх відвантаження виробником замовнику

Виникнення податкових зобов'язань:

- При використанні підакцизних товарів для власних виробничих потреб датою виникнення податкових зобов'язань є дата їх передачі для такого використання, крім використання для виробництва підакцизних товарів
- Датою виникнення податкових зобов'язань щодо реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів є дата здійснення розрахункової операції

Виникнення податкових зобов'язань:

- Датою виникнення податкових зобов'язань щодо постачання електроенергії є дата складення документу, що засвідчує факт постачання електричної енергії
- Датою виникнення податкових зобов'язань у разі здійснення переобладнання вантажного транспортного засобу у легковий автомобіль є дата видачі документа про відповідність переобладнаного автомобіля вимогам безпеки дорожнього руху

Ставки податку:

- Адвалорні - встановлюються у відсотках до вартості товару
- Специфічні- встановлюються у грошовому виразі на одиницю товару, представлену у фізичних одиницях виміру (кг, л, см³, штуки)

Застосовуються до підакцизних товарів таких як: спирт етиловий, алкогольні напої, нафтопродукти, скраплений газ, транспортні засоби.

Ставки податку:

- адвалорні та специфічні одночасно (змішані) - встановлюються одночасно за ставками у відсотках до вартості товару та у твердих сумах з одиниці реалізованого товару.

Застосовуються до тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну.

Ставки податку наведено в таблицях в статті 215 ПКУ.

Статті в яких вказано порядок обчислення:

- Стаття 217. Порядок обчислення податку з підакцизних товарів (продукції), вироблених на митній території України, а також з підакцизних товарів (продукції), реалізованих суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю, та з товарів (продукції), використаних як пальне
- Стаття 218. Порядок обчислення податку з товарів, які ввозяться на митну територію України

Статті:

- Стаття 220. Особливості обчислення податку з тютюнових виробів за адвалорними ставками
- Стаття 221. Особливості обчислення податку з тютюнових виробів
- Стаття 225. Особливості оподаткування алкогольних напоїв
- Стаття 229. Особливості оподаткування деяких підакцизних товарів залежно від напрямку його використання

ЗВІТНІСТЬ З АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ

- Відповідно до п. 49.2¹ ст. 49 Кодексу платники, визначені п.п. 212.1.15 п. 212.1 ст. 212 Кодексу, а також платники, які мають діючі (у тому числі призупинені) ліцензії на право здійснення діяльності з підакцизною продукцією, яка підлягає ліцензуванню згідно із законодавством, зобов'язані за кожний встановлений Кодексом звітний період подавати податкові декларації незалежно від того, чи провадили такі платники господарську діяльність у звітному періоді.
- Статтею 223 Кодексу встановлено, що базовий податковий період для сплати акцизного податку відповідає календарному місяцю.

Специфічна ставка

Приклад №1

ТОВ «Алкоголь» — виробник алкогольних напоїв та пива відвантажило в звітному періоді покупцю ТОВ «Пиволюб» коньяк в об'ємі 900 л (вміст спирту 41%). Ставка акцизного податку становить 42,12 грн. за 1 л. 100% спирту.

Розв'язок

Необхідно перевести обсяг коньяку з натуральних одиниць виміру в умовні: $900\text{л}/100\%(\text{спирту}) \times 41\% = 369\text{л}$

Сума акцизного податку: $369\text{л} \times 42,12 \text{ грн.} = 15542 \text{ грн.}$

Приклад № 2

На територію України ввозиться 30'000 пляшок горілки. Об'єм однієї пляшки – 0,5 л. міцність горілки – 40%. Розрахувати суму акцизного податку, якщо ставка акцизного податку складає 16 грн за 1 л 100% спирту.

Розв'язок

Перераховуємо ставку акцизного податку для 40% вмісту спирту в напої:

16грн – 100%

x грн. – 40%

$$x = (16 \times 40) / 100 = 6,40 \text{ грн.}$$

30'000 пляшок по 0,5 л переводимо в літри: $30'000 \times 0,5 = 15'000$ л горілки

Акцизний податок дорівнює: $A = 15'000 \times 6,40 = 96'000$ грн

Приклад № 3

Договірна ціна виробу 100 гривень. Виріб є підакцизним. Акцизний податок включений у відпускну ціну – 10 гривень. Знайти відпускну ціну виробу, включаючи акцизний податок і ПДВ.

Розв'язок

$$\text{ПДВ} = (100 + 10) \times 20\% = 22 \text{ грн.}$$

$$\text{Відпускна ціна: } 100 + 10 + 22 = 132 \text{ грн.}$$

Адвадорна ставка

Приклад № 1

Підприємство придбало по імпорту товар вартістю 1000 доларів, митний збір – 0,2 %, мито – 20%, акцизний податок – 15%, курс НБУ на дату розмитнення 1 долар США – 28 гривень. Розрахувати акцизний податок.

Розв'язок

Акцизний податок = (вартість по курсу НБУ + митний збір + мито) × ставку акцизного податку

Вартість по курсу НБУ = $1000 \times 28 = 28000$ грн.

Митний збір = $28000 \times 0,2\% / 100\% = 56,00$ грн.

Мито = $28000 \times 20\% / 100\% = 5600$ грн.

Акцизний податок = $(28000 + 56,00 + 5600) \times 15\% / 100\% = 5048,4$ грн.

Змішана ставка

Приклад № 1

Підприємство реалізувало 3 000 пачок сигарет з фільтром з власною назвою «Фільтрик» по 20 шт. сигарет у пачці з максимальною роздрібною ціною 8,75 грн (в т.ч ПДВ) та 700 пачок сигарет без фільтру з власною назвою «Нон-фільтрик» по 20 шт. сигарет у пачці з максимальною роздрібною ціною 3,25 грн (в т.ч ПДВ).

Адвалорна ставка акцизного податку для сигарет з фільтром складає 25 % та для сигарет без фільтру 20 % від вартості реалізованого товару, а специфічна ставка у твердих сумах з одиниці реалізованого товару дорівнює: для сигарет з фільтром – 110, 64 грн за 1 тис. шт. та для сигарет без фільтру – 49, 48 грн за 1 тис. шт.

Розв'язок

1. Вартість пачки сигарет без ПДВ:

сигарети з фільтром $8,75 - (8,75 \times 20 \% / 120 \%) = 7,29$ грн;

сигарети без фільтру $3,25 - (3,25 \times 20 \% / 120 \%) = 2,71$ грн.

2. Вартість реалізованого товару:

сигарети з фільтром: $7,29 \times 3\,000 = 21\,870$ грн;

сигарети без фільтру: $2,71 \times 700 = 1\,897$ грн.

Розв'язок

3. Акцизний податок за адвалорною ставкою:

для сигарет з фільтром: $21\,870 \times 25\% / 100\% = 5\,467,5$ грн;

для сигарет без фільтру: $1\,897 \times 20\% / 100\% = 379,4$ грн.

4. Загальна кількість сигарет:

сигарети з фільтром: $3\,000 \times 20 = 60\,000$ шт;

сигарети без фільтру: $700 \times 20 = 14\,000$ шт.

Розв'язок

5.Акцизний податок за специфічною ставкою:

для сигарет з фільтром: $60\ 000 \times 110,64 / 1\ 000 = 6\ 638,4$ грн;

для сигарет без фільтру: $14\ 000 \times 49,48 / 1\ 000 = 692,72$ грн.

6.Податкове зобов'язання з акцизного податку:

для сигарет з фільтром: $5\ 467,5 + 6\ 638,4 = 12\ 105,9$ грн;

для сигарет без фільтру: $379,4 + 692,72 = 1\ 272,12$ грн

Разом: $12\ 105,9 + 1\ 272,12 = 13\ 378,02$ грн

Акцизна накладна

- Платник податку при ввезенні на митну територію України пального або спирту етилового, з якого сплачено акцизний податок, або на умовах, визначених [статтею 229](#) цього Кодексу, або реалізації пального або спирту етилового зобов'язаний скласти в електронній формі акцизну накладну за кожним кодом товарної підкатегорії згідно з [УКТ ЗЕД](#) реалізованого пального або спирту етилового та зареєструвати її в Єдиному реєстрі акцизних накладних з дотриманням умови щодо реєстрації у порядку, визначеному законодавством, електронного підпису уповноваженої платником особи.

Відображення АП в бухгалтерському обліку

№	Зміст	Д	К	
1	Нараховано АП при реалізації	70	641	
2	Нараховано АП при імпорті	28	641	
3	Придбано акцизні марки	209	685	
4	Відображено придбані акцизні марки поза балансом	08		
5	Використання акцизних марок	93	209	
6	Списано використані акцизні марки з-поза балансу		08	

6.2. Платники, порядок справляння та сплати державного мита

Державне мито - це

- грошова сума, що стягується у нотаріальних конторах, органах МЗС, МВС, відділах **державної** реєстрації актів цивільного стану, міських, сільських, селищних радах та інших уповноважених на те органах за вчиненням ними дій з об'єктами нерухомого майна і видачу документів, що мають юридичне значення.

Платники державного мита

- Платниками державного мита на території України є фізичні та юридичні особи за вчинення в їхніх інтересах дій та видачу документів, що мають юридичне значення, уповноваженими на те органами.

Об'єкти справляння державного мита

Справляється за:

- вчинення нотаріальних дій державними нотаріальними конторами і виконавчими комітетами сільських, селищних, міських Рад народних депутатів, а також за видачу дублікатів нотаріально засвідчених документів;
- державну реєстрацію актів цивільного стану, а також повторну видачу громадянам свідоцтв про реєстрацію актів цивільного стану та свідоцтв у зв'язку із зміною і поновленням актових записів цивільного стану;

Об'єкти справляння державного мита

- видачу документів на право виїзду за кордон і про запрошення в Україну осіб з інших країн, за продовження строку їх дії та за внесення змін до цих документів; за продовження строку дії візи для в'їзду в Україну, транзитного проїзду через її територію (перебування в Україні іноземців та осіб без громадянства); за видачу або продовження строку дії посвідки на проживання в Україні іноземцям та особам без громадянства; за оформлення віз для в'їзду в Україну, транзитного проїзду через її територію, а також із заяв про прийняття до громадянства України або про вихід з громадянства України;

Об'єкти справляння державного мита

- видачу дозволів на право полювання та рибальства;
- операції з емісії цінних паперів, крім облігацій державних та місцевих позик, та з видачі приватизаційних паперів;
- реєстрацію деривативів;
- операції з об'єктами нерухомого майна, що здійснюються на товарних біржах, крім операцій з примусового відчуження такого майна у випадках, передбачених законами України;
- проведення прилюдних торгів (аукціону, тендеру) об'єктами нерухомого майна, крім операцій з примусового відчуження такого майна у випадках, передбачених законами України;
- видачу охоронних документів (патентів і свідоцтв) на об'єкти інтелектуальної власності, а також за дії, пов'язані з підтриманням чинності патентів на сорти рослин.

Розміри ставок державного мита

- Ставки державного мита можете переглянути в таблиці в статті 3 Декрету Кабінету Міністрів України «Про державне мито»

Пільги щодо сплати державного мита

- Перелік тих хто звільняється від сплати державного мита можете переглянути в статті 4 Декрету Кабінету Міністрів України «Про державне мито»

Порядок сплати державного мита

- Державне мито сплачується готівкою, митними марками і шляхом перерахувань з рахунку платника в кредитній установі.
- За дії та операції в іноземній валюті державне мито сплачується в іноземній валюті. У разі коли розмір ставок державного мита передбачено в частинах неоподатковуваного мінімуму доходів громадян, державне мито сплачується в іноземній валюті з урахуванням курсу грошової одиниці Національного банку України, крім випадків, передбачених у частині третій цієї статті

Порядок сплати державного мита

- Фізичні особи та іноземні юридичні особи, що відповідно постійно проживають або знаходяться за межами України, сплачують вказане в підпункті "у" пункту 6 статті 3 мито у доларах США, або в іншій валюті та розмірах, якщо це передбачено угодами з Україною.
- Порядок сплати державного мита встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Повернення державного мита

Сплачене державне мито підлягає поверненню частково або повністю у випадках:

- внесення мита в більшому розмірі, ніж передбачено чинним законодавством;
- відмови державних нотаріальних контор або виконавчих комітетів міських, селищних і сільських Рад народних депутатів у вчиненні нотаріальних дій;
- в інших випадках, передбачених законодавством України.

Повернення державного мита провадиться за умови, якщо заяву подано до відповідної установи, що справляє мито, протягом року з дня зарахування його до бюджету.

Відповідальність за правильність справляння державного мита

- Платники державного мита несуть відповідальність за правильність його стягнення, а також за своєчасність і повноту зарахування до бюджету, передбачену законодавством.
- За несвоєчасне або неповне зарахування державного мита до бюджету справляються пеня та штрафи відповідно до закону.

Органи контролю

- Податкові органи проводять ревізії та перевірки правильності справляння державного мита, а також своєчасності й повноти внесення його до бюджету в усіх установах, що його справляють.

6.3. Платники, порядок обчислення, обліку і звітності з екологічного податку

Екологічний податок (екоподаток) - це

- обов'язковий платіж, що сплачується з фактичних обсягів різних викидів, скидів, розміщення відходів у довкіллі.

Платники екологічного податку:

- Платниками податку є суб'єкти господарювання, юридичні особи, що не провадять господарську (підприємницьку) діяльність, бюджетні установи, громадські та інші підприємства, установи та організації, постійні представництва нерезидентів, включаючи тих, які виконують агентські (представницькі) функції стосовно таких нерезидентів або їх засновників, під час провадження діяльності яких на території України і в межах її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони здійснюються:

Платники екологічного податку

- викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення;
- скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти;
- розміщення відходів
- утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені)
- тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк.

Не є платниками екологічного податку

- Перелік тих, хто не є платниками податку за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) суб'єкти діяльності у сфері використання ядерної енергії наведено в статті 240.3 ПКУ

Об'єкт та база екологічного оподаткування

Об'єктом та базою оподаткування є:

- обсяги та види забруднюючих речовин, які викидаються в атмосферне повітря стаціонарними джерелами;
- обсяги та види забруднюючих речовин, які скидаються безпосередньо у водні об'єкти;
- обсяги та види (класи) розміщених відходів, крім обсягів та видів (класів) відходів як вторинної сировини, що розміщуються на власних територіях (об'єктах) суб'єктів господарювання;

Об'єкт та база екологічного оподаткування

- обсяги та категорія радіоактивних відходів, що утворюються внаслідок діяльності суб'єктів господарювання та/або тимчасово зберігаються їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк;
- обсяги електричної енергії, виробленої експлуатуючими організаціями ядерних установок (атомних електростанцій).

База оподаткування податком за викиди двоокису вуглецю за результатами податкового (звітного) року зменшується на обсяг таких викидів у розмірі 500 тонн за рік.

Ставки екологічного податку

- Ставки податку за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення наведені в статті 243 ПКУ
- Ставки податку за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти наведені у статті 245 ПКУ
- Ставки податку за розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах наведені в статті 246 ПКУ
- Ставки податку за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) наведені в статті 247 ПКУ
- Ставки податку за тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлені особливими умовами ліцензії строк наведені в статті 248 ПКУ

Порядок обчислення екологічного податку

- Суми податку обчислюються за податковий (звітний) квартал платниками податку.
- У разі якщо під час провадження господарської діяльності платником податку здійснюються різні види забруднення навколишнього природного середовища та/або забруднення різними видами забруднюючих речовин, такий платник зобов'язаний визначати суму податку окремо за кожним видом забруднення та/або за кожним видом забруднюючої речовини.

Порядок обчислення екологічного податку

- Для прикладу суми податку, який справляється за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення, обчислюються платниками податку самостійно щокварталу виходячи з фактичних обсягів викидів, ставок податку за формулою: $(M_i * N_{pi})$.
- Де M_i – фактичний обсяг викиду i -тої забруднюючої речовини в тоннах
- N_{pi} – ставки податку в поточному році за тонну i -тої речовини у гривнях з копійками

Порядок обчислення екологічного податку

○ Інші формули для обчислення податку наведені в статті 249 ПКУ

Порядок подання звітності та сплати екологічного податку

- Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному кварталу.
- Платники податку складають податкові декларації за формою, встановленою у порядку, передбаченому статтею 46 ПКУ, подають їх протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) кварталу, до контролюючих органів та сплачують податок протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем граничного строку подання податкової декларації

Порядок подання звітності та сплати податку

- Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації до 1 грудня року, що передує звітному, подають до контролюючих органів переліки підприємств, установ, організацій, фізичних осіб - підприємців, яким в установленому порядку видано дозволи на викиди, спеціальне водокористування та розміщення відходів, а також направляють інформацію про внесення змін до переліку до 30 числа місяця, що настає за кварталом, у якому такі зміни відбулися.

Порядок подання звітності та сплати податку

- Платники податку перераховують суми податку, що справляється за викиди, скиди забруднюючих речовин та розміщення відходів, одним платіжним дорученням на рахунки, відкриті в органах, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, які забезпечують розподіл цих коштів у співвідношенні, визначеному законом.

Порядок подання звітності та сплати податку

- Якщо платник податку з початку звітного року не планує здійснення викидів, скидів забруднюючих речовин, розміщення відходів, утворення радіоактивних відходів протягом звітного року, то такий платник податку повинен повідомити про це відповідний контролюючий орган за місцем розташування джерел забруднення та скласти заяву про відсутність у нього у звітному році об'єкта обчислення екологічного податку. В іншому разі платник податку зобов'язаний подавати податкові декларації відповідно до ПКУ

Задача №1

- ПП є платником екологічного податку за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення.
- З 1 по 12 березня було здійснено викиди у повітря аміаку 2,56 тонн, з 13 березня по 30 квітня викиди аміаку склали 10,3 тонн. Розрахуйте суму екологічного податку

○ Розв'язок

- Ставка податку за викиди аміаку - 482,84 грн
- Сума = $482,84 * (10,3 + 2,56) = 6`209,32$ грн

Задача №2

○ Завод за I квартал звітного року скинув у ставок хлориди - 4 тонни. Розрахувати суму екологічного податку податок

○ Розв'язок

○ Ставка податку – 369,52 грн

○ Коефіцієнт – 1,5

○ Сума податку – $369,52 * 1,5 * 4 = 2'217,12$ грн

Задача №3

- Підприємство розмістило 65 тон надзвичайно небезпечних відходів за звітний період на відстані в 7 км від населеного пункту на спеціалізованому звалищі. Розрахувати суму екологічного податку.

○ Розв'язок

- Ставка податку – 1546,22 грн
- Коефіцієнт – 1
- Сума = $1546,22 * 65 * 1 * 1 = 100'504,3$ грн

6.4. Сутність, склад, порядок подання декларації і строки сплати рентної плати

Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин

Платниками рентної плати

за користування надрами для видобування корисних копалин є суб'єкти господарювання, у тому числі громадяни України, іноземці та особи без громадянства, зареєстровані відповідно до закону як підприємці, які набули права користування об'єктом (ділянкою) надр на підставі отриманих спеціальних дозволів на користування надрами в межах конкретних ділянок надр з метою провадження господарської діяльності з видобування корисних копалин, у тому числі під час геологічного вивчення (або геологічного вивчення з подальшою дослідно-промисловою розробкою) в межах зазначених у таких спеціальних дозволах об'єктах (ділянках) надр

Об'єктом оподаткування

рентною платою за користування надрами для видобування корисних копалин по кожній наданій у користування ділянці надр, що визначена у відповідному спеціальному дозволі, є обсяг товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини), що є результатом господарської діяльності з видобування корисних копалин у податковому (звітному) періоді, приведеної у відповідність із стандартом, встановленим галузевим законодавством

До об'єкта оподаткування рентною платою за користування надрами для видобування корисних копалин не належать:

- не включені до державного балансу запасів корисних копалин корисні копалини місцевого значення і торф, видобуті землевласниками або землекористувачами у межах своїх земельних ділянок для забезпечення власних потреб домогосподарств;

- видобуті (зібрані) мінералогічні, палеонтологічні та інші геологічні колекційні зразки, якщо їх використання не передбачає отримання економічної вигоди з передачею чи без передачі права власності на них;
- корисні копалини, видобуті з надр під час створення, використання, реконструкції геологічних об'єктів природно-заповідного фонду, якщо використання цих корисних копалин не передбачає отримання економічної вигоди з передачею чи без передачі права власності на них

○ дренажні та супутньо-пластові підземні води, які не враховуються в державному балансі запасів корисних копалин, що видобуваються під час розробки родовищ корисних копалин або під час будівництва та експлуатації підземних споруд, і використання яких не передбачає отримання економічної вигоди з передачею чи без передачі права власності на них, у тому числі від використання для власних технологічних потреб, за винятком обсягів, які використовуються для власних технологічних потреб, пов'язаних з видобуванням корисних копалин;

○ видобуті корисні копалини, які без набуття та/або збереження платником права власності на такі корисні копалини відповідно до затвердженого в установленому законодавством порядку технологічного проекту розробки запасів корисних копалин відповідної ділянки надр спрямовуються на формування запасів корисних копалин техногенного родовища;

- обсяг природного газу, визнаного рециркулюючим відповідно до вимог цього Кодексу, який визначається платником рентної плати за показниками вимірювальних пристроїв, що зазначені у журналі обліку видобутих корисних копалин із дотриманням самотійно затверджених ним відповідно до вимог ліцензійних умов схем руху видобутої вуглеводневої сировини на виробничих дільницях та місцях зберігання з урахуванням складу вихідної сировини, умов конкретного виробництва, особливостей технологічного процесу;
- обсяги мінеральних вод, що видобуті державними дитячими спеціалізованими санаторно-курортними закладами, в частині обсягів, що використовуються для лікування на їх території;

- обсяг газу (метану) дегазації вугільних родовищ, який затвердженими кондиціями на мінеральну сировину ділянки надр визначений таким, що не відповідає або не може бути приведеним до вимог документів із стандартизації щодо якості природного газу, призначеного для транспортування, промислового або комунально-побутового споживання;
- урановмісні корисні копалини, видобуті на стадії геологічного вивчення на підставі спеціальних дозволів, отриманих після 1 січня 2018 року.

Базою оподаткування

рентною платою за користування надрами для видобування корисних копалин є вартість обсягів видобутих у податковому (звітному) періоді корисних копалин (мінеральної сировини), яка окремо обчислюється для кожного виду корисної копалини (мінеральної сировини) для кожної ділянки надр на базових умовах поставки (склад готової продукції гірничого підприємства)

**Рентна плата за користування надрами в
цілях, не пов'язаних з видобуванням
корисних копалин**

Платниками рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, є юридичні та фізичні особи - суб'єкти господарювання, які використовують у межах території України ділянки надр для:

- зберігання природного газу, нафти, газоподібних та інших рідких нафтопродуктів;
- витримування виноматеріалів, виробництва і зберігання винопродукції;
- вирощування грибів, овочів, квітів та інших рослин;
- зберігання харчових продуктів, промислових та інших товарів, речовин і матеріалів
- провадження інших видів господарської діяльності.

Об'єктом оподаткування рентною платою за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, є обсяг підземного простору (ділянки) надр:

- для зберігання природного газу та газоподібних продуктів - активний об'єм зберігання газу в пористих чи тріщинуватих геологічних утвореннях (пластах-колекторах);
- для зберігання нафти та інших рідких нафтопродуктів - об'єм спеціально створених та існуючих гірничих виробок (відпрацьованих і пристосованих), а також природних порожнин (печер);
- для витримування виноматеріалів, виробництва і зберігання винопродукції, вирощування грибів, овочів, квітів та інших рослин, зберігання харчових продуктів, промислових та інших товарів, речовин і матеріалів, провадження інших видів господарської діяльності - площа підземного простору, що надана у користування в спеціально створених та існуючих гірничих виробках (відпрацьованих і пристосованих), а також природних порожнинах (печерах).

Характер користування надрами	Вид користування надрами	Одиниця виміру	Ставка рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, за одиницю обсягу користування надрами, гривень на рік
Використання підземного простору надр - пористих чи тріщинуватих геологічних утворень (пластів-колекторів)	Зберігання природного газу та газоподібних продуктів	Тис. Куб. Метрів активного об'єму	0,56
Використання підземного простору - спеціально створених та існуючих гірничих виробок (відпрацьованих і пристосованих), а також природних порожнин (печер)	Зберігання нафти та інших рідких нафтопродуктів	Куб. Метрів	0,56
	Витримування виноматеріалів, виробництво і зберігання винопродукції	Кв. Метрів	1,59
	Вирощування грибів, овочів, квітів та інших рослин	"-"	0,90
	Зберігання харчових продуктів, промислових та інших товарів, речовин і матеріалів	"-"	0,69
	Проведення іншої господарської діяльності	"-"	2,23

Рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України

Платниками рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України є загальні користувачі радіочастотного ресурсу України, визначені законодавством про радіочастотний ресурс, яким надано право користуватися радіочастотним ресурсом України в межах виділеної частини смуг радіочастот загального користування на підставі:

- ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України;
- ліцензії на мовлення та дозволу на експлуатацію радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою;
- дозволу на експлуатацію радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою, отриманого на підставі договору з власником ліцензії на мовлення;
- дозволу на експлуатацію радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою.

○ Не є платниками рентної плати спеціальні користувачі, перелік яких визначено законодавством про радіочастотний ресурс, та радіоаматори.

- Об'єктом оподаткування рентною платою за користування радіочастотним ресурсом України є ширина смуги радіочастот, що визначається як частина смуги радіочастот загального користування у відповідному регіоні та зазначена в ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України або в дозволі на експлуатацію радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою для технологічних користувачів та користувачів, які користуються радіочастотним ресурсом для розповсюдження телерадіопрограм

Рентна плата за спеціальне використання води

Платниками рентної плати за спеціальне використання води є:

- первинні водокористувачі - суб'єкти господарювання незалежно від форми власності: юридичні особи, їх філії, відділення, представництва, інші відокремлені підрозділи без утворення юридичної особи, постійні представництва нерезидентів, а також фізичні особи - підприємці, які використовують та/або передають вторинним водокористувачам воду, отриману шляхом забору води з водних об'єктів;
- суб'єкти господарювання незалежно від форми власності: юридичні особи, їх філії, відділення, представництва, інші відокремлені підрозділи без утворення юридичної особи, постійні представництва нерезидентів, а також фізичні особи - підприємці, які використовують воду для потреб гідроенергетики, водного транспорту і рибництва.

Об'єктом оподаткування рентною платою за спеціальне використання води є фактичний обсяг води, який використовують водокористувачі.

○ Об'єктом оподаткування рентною платою за спеціальне використання води без її вилучення з водних об'єктів є:

- для потреб гідроенергетики - фактичний обсяг води, що пропускається через турбіни гідроелектростанцій для вироблення електроенергії;
- для потреб водного транспорту - час використання поверхневих вод вантажним самохідним і несамохідним флотом, що експлуатується (залежно від тоннажності), та пасажирським флотом, що експлуатується (залежно від кількості місць).

Рентна плата за спеціальне використання води не справляється:

- за воду, що використовується для задоволення питних і санітарно-гігієнічних потреб населення (сукупності людей, які знаходяться на даній території в той чи інший період часу, незалежно від характеру та тривалості проживання, в межах їх житлового фонду та присадибних ділянок), у тому числі для задоволення виключно власних питних і санітарно-гігієнічних потреб юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та платників єдиного податку;
- за воду, що використовується для протипожежних потреб;
- за воду, що використовується для потреб зовнішнього благоустрою територій міст та інших населених пунктів;

- за воду, що використовується для пилозаглушення у шахтах і кар'єрах;
- за воду, що забирається науково-дослідними установами, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України, для проведення наукових досліджень у галузі рисосіяння та для виробництва елітного насіння рису;
- за підземну воду, що вилучається з надр для усунення шкідливої дії вод (підтоплення, засолення, заболочення, зсуву, забруднення тощо), крім кар'єрної, шахтної та дренажної води, що використовується у господарській діяльності після вилучення та/або отримується для використання іншими користувачами;

- за воду, що забирається для забезпечення випуску молоді цінних промислових видів риби та інших водних живих ресурсів у водні об'єкти;
- за морську воду, крім води з лиманів;
- за воду, що використовується садівницькими та городницькими товариствами (кооперативами);
- за воду, що забирається для реабілітації, лікування та оздоровлення реабілітаційними установами для осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю, підприємствами, установами та організаціями фізкультури та спорту для осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю, які засновані всеукраїнськими громадськими об'єднаннями осіб з інвалідністю відповідно до закону;

○ для потреб гідроенергетики - з гідроакумуючих електростанцій, які функціонують у комплексі з гідроелектростанціями;

○ для потреб водного транспорту:

- з морського водного транспорту, який використовує річковий водний шлях виключно для заходження з моря у морський порт, розташований у пониззі річки, без використання спеціальних заходів забезпечення судноплавства (попуски води з водосховищ та шлюзування);
- під час експлуатації водних шляхів стоянковими (нафтоперекачувальні станції, плавнафтобази, дебаркадери, доки плавучі, судна з механічним обладнанням та інші стоянкові судна) і службово-допоміжними суднами та експлуатації водних шляхів річки Дунаю.

○ Рентна плата за спеціальне використання води для потреб гідроенергетики і водного транспорту повністю включається до складу витрат.

Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів

Платниками є

- лісокористувачі - юридичні особи, їх філії, відділення, інші відокремлені підрозділи, що не мають статусу юридичної особи, постійні представництва нерезидентів, які отримують доходи з джерел їх походження з України або виконують агентські (представницькі) функції стосовно таких нерезидентів або їх засновників, фізичні особи (крім фізичних осіб, які мають право безоплатно без видачі спеціального дозволу використовувати лісові ресурси відповідно до лісового законодавства), а також фізичні особи - підприємці, які здійснюють спеціальне використання лісових ресурсів на підставі спеціального дозволу (лісорубного квитка або лісового квитка) або відповідно до умов договору довгострокового тимчасового користування лісами.

Об'єктом оподаткування рентною платою за спеціальне використання лісових ресурсів є:

- деревина, заготовлена в порядку рубок головного користування;
- деревина, заготовлена під час проведення заходів:
  - щодо поліпшення якісного складу лісів, їх оздоровлення, посилення захисних властивостей (у деревостанах віком понад 40 років - рубки догляду за лісом, вибіркові санітарні рубки, вибіркові лісовідновні рубки, рубки, пов'язані з реконструкцією, ландшафтні рубки і рубки переформування; незалежно від віку деревостанів - суцільні санітарні та суцільні лісовідновні рубки);
  - з розчищення лісових ділянок, вкритих лісовою рослинністю, у зв'язку з будівництвом гідровузлів, трубопроводів, шляхів тощо;

- другорядні лісові матеріали (заготівля живиці, пнів, лубу та кори, деревної зелені, деревних соків та інших другорядних лісових матеріалів, передбачених нормативно-правовими актами з ведення лісового господарства);
- побічні лісові користування (заготівля сіна, випасання худоби, заготівля дикорослих плодів, горіхів, грибів, ягід, лікарських рослин, збирання лісової підстилки, заготівля очерету та інших побічних лісових користувань, передбачених нормативно-правовими актами з ведення лісового господарства);
- використання корисних властивостей лісів для культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних і освітньо-виховних цілей та проведення науково-дослідних робіт.

Ставки рентної плати за заготівлю деревини застосовуються з урахуванням розподілу лісів за поясами.

○ Розподіл лісів за поясами:

- до першого поясу належать усі ліси, за винятком лісів Закарпатської, Івано-Франківської та Чернівецької областей і лісів гірської зони Львівської області;
- до другого поясу належать ліси Закарпатської, Івано-Франківської та Чернівецької областей і ліси гірської зони Львівської області.

Порядок нарахування податкових зобов'язань з рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів

- Сума рентної плати обчислюється суб'єктами лісових відносин, які видають спеціальні дозволи, і зазначається у таких дозволах.
- Сума рентної плати, зазначена в лісорубному та в лісовому квитках, підлягає перерахунку суб'єктом лісових відносин, який видає спеціальні дозволи, у разі коли:
  - загальна кількість фактично заготовленої деревини під час її відпуску з обліком за площею перевищує зазначену в лісорубному квитку та кількість більше ніж на 10 відсотків;
  - фактичний обсяг використання лісових ресурсів перевищує зазначений у лісовому квитку на весь обсяг такого перевищення.
- Підставою для перерахунку є спеціальні дозволи та акти огляду місць використання лісових ресурсів.

Подання декларації і строки сплати рентної плати

- Базовий податковий (звітний) період для рентної плати дорівнює календарному кварталу, а для рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин за видобування нафти, конденсату, природного газу, у тому числі газу, розчиненого у нафті (нафтового (попутного) газу), етану, пропану, бутану, рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України та рентної плати за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами аміаку територією України, дорівнює календарному місяцю.

Сума податкових зобов'язань з рентної плати, визначена у податковій декларації за податковий (звітний) період, сплачується платником до бюджету протягом 10 календарних днів після закінчення граничного строку подання такої податкової декларації.

Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів сплачується лісокористувачами щокварталу рівними частинами від суми рентної плати, зазначеної в спеціальних дозволах, виданих у відповідному календарному році.

○ У разі якщо місце обліку платника рентної плати не збігається з місцезнаходженням ділянки надр, платник рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин та платник рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, подає за місцем податкової реєстрації платника або уповноваженої особи копію податкової декларації та копію платіжного документа про сплату податкових зобов'язань з рентної плати.

Відповідальність платників рентної плати та контроль за її справлянням

- На платника рентної плати покладається відповідальність за правильність обчислення, повноту і своєчасність її внесення до бюджету, а також за своєчасність подання контролюючим органам відповідних податкових декларацій згідно із нормами цього Кодексу та інших законодавчих актів.
- На суму податкових зобов'язань з рентної плати, що нарахована платником рентної плати за податковий (звітний) період, але не сплачена протягом 10 календарних днів, що настають за останнім календарним днем граничного строку подання податкової декларації, нараховується пеня в порядку, встановленому розділом II цього Кодексу.

Задача № 1 Визначити рентну плату за спеціальне використання водних ресурсів підприємством за такими даними:

- - встановлений ліміт використання водних ресурсів 2000 м.куб
- - обсяг фактично використаної води 1500 м.куб
- - норматив збору з поверхневих водних об'єктів 39,90 грн./100 м.куб

Розв'язок

- Сума збору за використання водних ресурсів: $(39,90 \text{ грн.} \times 1500 \text{ м.куб}) / 100 \text{ м.куб} = 598,5 \text{ грн.}$

Задача № 2 Визначити суму рентної плати за спеціальне використання водних ресурсів підприємством за такими даними:

- - встановлений ліміт використання водних ресурсів 2000 м.куб
- - обсяг фактично використаної води 3650 м.куб
- - норматив збору з поверхневих водних об'єктів 29,96 грн./100 м.куб

Розв'язок

1. Сума збору за використання водних ресурсів:

- в межах ліміту: $(29,96 \times 2000) / 100 = 599,2$ (грн.);

- понад лімітом: $((3650 - 2000) \times 29,96) / 100 * 5 = 2471,7$ (грн.)

2. Загальна сума збору становить: 3070,9 грн.

Сума рентної плати за воду витрачену понад ліміту сплачується у п'ятикратному розмірі